

Perfil dels practicants de ciclisme de muntanya. Trotamons Bike Race

Víctor Dorado^{1*} , Estela-Inés Fariás-Torbidoni¹ , Víctor Labrador-Roca¹
i Jordi Seguí-Urbaneja¹

¹ Institut Nacional d'Educació Física de Catalunya, Barcelona (Espanya).

Citació

Dorado, V., Fariás-Torbidoni, E-I., Labrador-Roca, V. & Seguí-Urbaneja, J. (2022). Profile of Mountain Bikers. Trotamons Bike Race. *Apunts Educación Física y Deportes*, 147, 63-73. [https://doi.org/10.5672/apunts.2014-0983.es.\(2022/1\).147.07](https://doi.org/10.5672/apunts.2014-0983.es.(2022/1).147.07)

Resum

Al llarg dels últims anys, la pràctica d'activitats físicoesportives a l'aire lliure, entre les quals l'especialitat de ciclisme de muntanya (BTT), ha anat en augment. Els objectius d'aquest estudi es van centrar a avançar en la caracterització genèrica dels practicants de BTT amb la finalitat d'identificar aspectes rellevants que afavoreixin la promoció i gestió d'aquesta especialitat esportiva. La metodologia utilitzada va consistir en la distribució d'un qüestionari entre els participants de l'esdeveniment popular Trotamons Bike Race 2019 ($N = 461$). Entre els principals resultats obtinguts va destacar la identificació d'un perfil força homogeni amb les característiques següents: homes, de mitjana edat, amb un nivell d'estudis mitjà-alt, assalariats, casats/des o en parella, amb més de 5 anys d'antiguitat en la pràctica d'aquesta especialitat i amb un grau de sensibilitat ambiental baix. Els resultats obtinguts es van discutir en termes de gestió i promoció d'aquesta especialitat esportiva.

Paraules clau: ciclisme de muntanya (BTT), esdeveniments, especialitat esportiva, perfil del practicant, practicants.

Editat per:

© Generalitat de Catalunya
Departament de la Presidència
Institut Nacional d'Educació
Física de Catalunya (INEFC)

ISSN: 2014-0983

*Correspondència:

Víctor Dorado Martínez*
vdorado@gencat.cat

Secció:

Gestió esportiva,
lleure actiu i turisme

Idioma de l'original:

Castellà

Rebut:

5 de març de 2021

Acceptat:

3 de juny de 2021

Publicat:

1 de gener de 2022

Coberta:

Prova femenina
d'esquí cross.
Jocs Olímpics
d'Hivern de la
Joventut 2020.
Lausana (Suïssa)

© EFE/ Gabriel Monnet

Introducció

La pràctica de ciclisme de muntanya (BTT) és una especialitat ciclista desenvolupada en un medi natural amb una bicicleta de muntanya (RFEC, s. f.), també coneguda popularment amb el terme anglosaxó *mountain bike* (MTB).

Durant les últimes dues dècades s'ha produït un canvi en la percepció de les activitats físiquesportives en el medi natural per part de la població en general. Pràctiques que abans eren reservades a grups minoritaris, en pocs anys s'han anat consolidant com una alternativa més en l'ús actiu del temps lliure. Com a resultat d'aquesta consolidació, s'han generat canvis importants, no només quant al comportament social, sinó també en la percepció i pressió que aquest tipus d'activitats exerceix sobre el medi natural (Inglés et al., 2016; Luque-Gil, 2011; Olivera i Olivera, 1995; Sans i Inglés, 2021).

Val la pena esmentar que, d'acord amb les dades disponibles a l'última enquesta d'hàbits esportius a Espanya (MECD, 2015), s'estima que més del 53% de la població espanyola practica algun tipus d'activitat físiquesportiva de forma habitual, dels quals gairebé un 46% l'acostuma a dur a terme a l'aire lliure. Dades, en aquest cas, coincidents amb les xifres publicades a l'últim Eurobaròmetre (Comissió

Europea, 2018), sobretot pel que fa a la pràctica d'activitats físiquesportives a l'aire lliure, que situa Espanya, amb un 53%, en tercera posició, per darrere de Finlàndia (67%) i Àustria (54%). D'altra banda, segons dades del Ministeri d'Educació i Formació Professional (MECD, 2015), més del 63% dels enquestats residents a Espanya van declarar tenir una bicicleta a casa. Per tant, no és estrany trobar el ciclisme (amb totes les variants d'aquesta disciplina) entre les quatre modalitats esportives més practicades, amb un 38.7%, per davant de la natació (38.5%), el senderisme/muntanyisme (31.9%) i la cursa a peu (30.4%).

Un exemple més de la rellevància de la pràctica de BTT el podem trobar en l'evolució de l'oferta d'esdeveniments esportius que inclouen aquesta pràctica. N'és un exemple, tal com es pot observar a la Figura 1, l'increment d'esdeveniments registrats en una de les pàgines web més populars en la difusió d'aquest tipus d'esdeveniments esportius a nivell nacional. Mentre que el nombre d'esdeveniments registrats era de 62 l'any 2010, l'any 2019 aquest nombre va arribar a situar-se entorn dels 1800, dada que representa una taxa de creixement interanual (CI) d'un 52%, amb pics durant els anys 2011 i 2013, amb un increment entorn d'un 153% i 172%, respectivament.

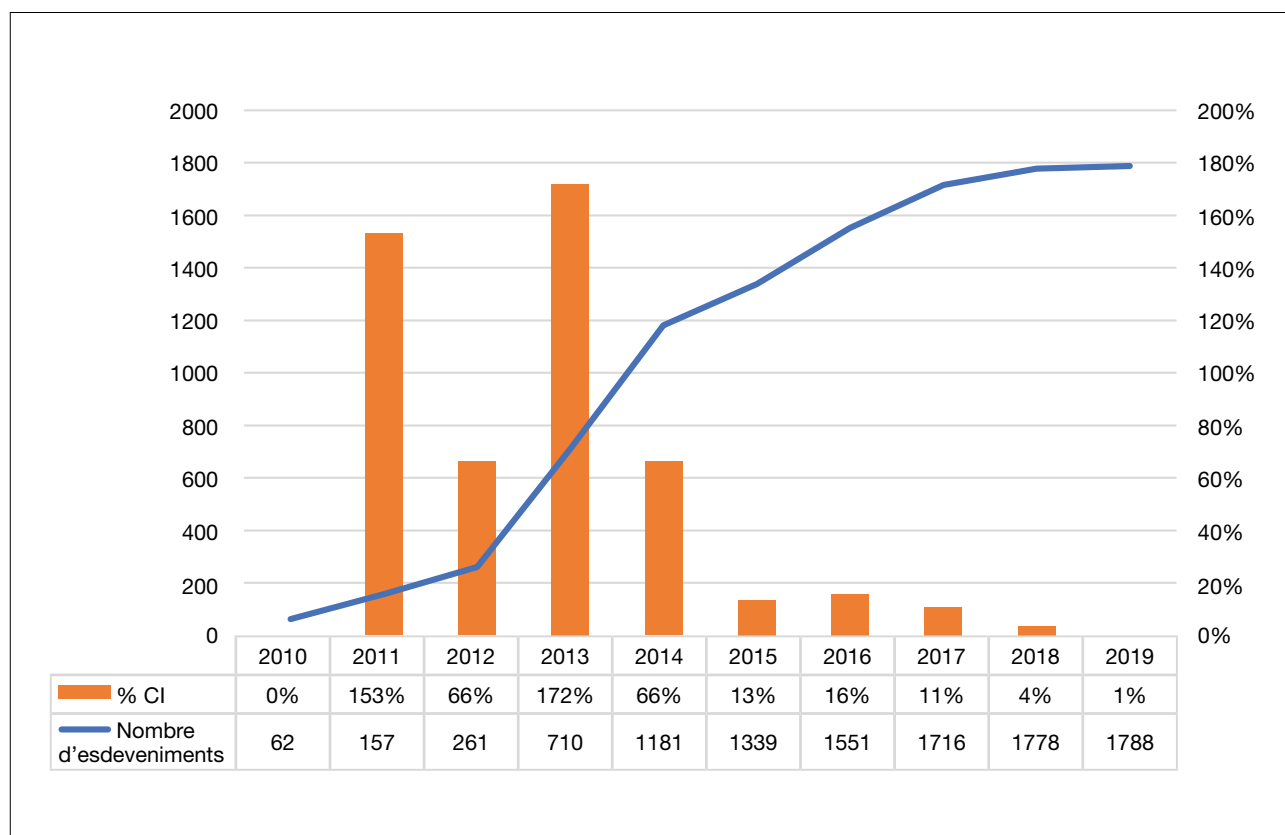

Figura 1

Evolució i increment anual (%) dels esdeveniments de ciclisme de muntanya (BTT) a Espanya.

Font: elaboració pròpia, a partir de dades facilitades per la pàgina web Runedia (2019).

De manera més específica i quant a l'estudi dels practicants, es pot destacar l'existència d'un grup d'investigacions variat que han intentat avançar en el coneixement d'aquesta especialitat esportiva estudiant-ne aspectes diversos, com la identificació de les principals motivacions de pràctica o de participació en esdeveniments per part dels practicants d'aquesta especialitat esportiva (Bordelon i Ferreira, 2019; Getz i McConnell, 2011; Kruger et al., 2016; Santos et al., 2016; Taylor, 2010), o les conseqüències ambientals derivades de la pràctica d'aquesta especialitat (Evju et al., 2021; Farías-Torbidoni, 2015; Morey et al., 2002; Mueller et al., 2018; Newsome i Davies, 2009; Pickering et al., 2011), a més de la tipificació dels beneficis sobre la salut que es poden derivar d'aquesta pràctica (Roberts et al., 2018).

En aquest punt es pot destacar la diversitat de resultats trobats en l'estudi de les motivacions de pràctiques per part d'autors com Santos et al. (2016), Taylor (2010), Bordelon i Ferreira (2019), Getz i McConnell (2011) o Kruger et al. (2016). Mentre que els estudis de Santos et al. (2016) i Taylor (2010), relacionats amb les motivacions de pràctica en general, no mostren coincidències entre si, possiblement per l'ús de metodologies diferents (quantitativa i qualitativa), sí que les mostren quan els comparem amb els resultats obtinguts per Bordelon i Ferreira (2019), Getz i McConnell (2011) o Kruger et al. (2016) en l'anàlisi de les motivacions derivades de la participació d'esdeveniments de BTT.

Des d'una perspectiva més global, també és interessant destacar els estudis de Cessford (1995), Seguí-Urbaneja et al. (2020) i Rejón-Guardia et al. (2020), que, malgrat que es van dur a terme en contextos (internacional, regional i nacional) i anys diferents, aporten dades interessants en relació amb l'edat, gènere, anys d'experiència i fins i tot freqüència de pràctica, amb una rellevància especial de la presència de certes constants, com un clar predomini de practicants de gènere masculí amb un nivell mitjà-alt de formació i amb una freqüència de pràctica que se situa entre una i dues vegades per setmana.

Tanmateix, malgrat l'existència d'un nombre ampli d'estudis tant d'abast internacional com nacional, hi ha escassetat d'estudis que hagin abordat en profunditat la identificació del perfil genèric d'aquests practicants en l'àmbit nacional, tan important a l'hora de desplegar qualsevol tipus de política de promoció o d'activitat comercial d'aquesta pràctica esportiva, sobretot quant a l'especialitat de BTT.

A partir d'aquí, els objectius que es van plantejar en la realització del present estudi van ser avançar en la caracterització del perfil genèric dels practicants de BTT, concretament sobre les seves motivacions, hàbits i preferències en la pràctica i participació en esdeveniments esportius, i

identificar aspectes rellevants amb relació a la promoció i gestió d'aquesta especialitat esportiva.

Metodologia

Aquesta investigació es va basar en la realització d'una enquesta d'hàbits, motivacions i preferències. La implementació de l'enquesta es va dur a terme a la 16a edició de l'esdeveniment popular Trotamons Bike Race - Fraga, edició 2019, en format digital, mitjançant la plataforma Kobotoolbox, en dos idiomes (català i castellà). L'enquesta es va enviar als 1096 inscrits, una vegada finalitzada la prova. L'enllaç a la plataforma Kobotoolbox va estar disponible durant els 10 dies posteriors a l'esdeveniment. Durant aquest període, es van enviar dos recordatoris als participants. Es van obtenir 461 enquestes emplenades, que corresponen a una ràtio de resposta del 42 %.

El model d'enquesta utilitzada es va estructurar tenint en compte tres dimensions: característiques sociodemogràfiques (gènere, edat, estudis, ocupació, lloc de residència habitual, situació familiar, nombre de fills menors a casa, coneixement i sensibilitat ambiental), hàbits de pràctica esportiva (anys de pràctica, iniciació esportiva, experiència esportiva, vinculació federativa, condició física, freqüència d'entrenaments i pràctica d'altres modalitats i especialitats esportives), i motivacions i preferències de pràctica i de participació en esdeveniments (motivacions de pràctica, de participació en esdeveniments, preferències en el disseny de recorregut i importància i satisfacció en serveis i equipaments). La validació del qüestionari es va dur a terme a través d'un judici d'experts (format per tres persones) que van valorar mitjançant una escala de Likert (1 totalment en desacord - 5 totalment d'acord) el grau d'univocitat i pertinència de la totalitat de les preguntes incloses en el model inicial d'enquesta. El model d'enquesta implementat finalment tenia un total de 22 preguntes.

El present estudi va rebre l'aprovació del Comitè Ètic de Recerques Clíniques (CEIC) de l'Administració Esportiva de Catalunya, amb el núm. 09/2019/CEICEGC. Totes les persones que van participar a l'estudi ho van fer de manera voluntària, van ser informades i van acceptar el tractament confidencial de les seves respostes, subjectes a les garanties de la Llei orgànica 3/2018, de 5 de desembre, de protecció de dades personals i garantia dels drets digitals.

Les dades obtingudes es van transformar i codificar utilitzant el programa SPSS, versió 25.0. L'anàlisi de dades es va basar en l'aplicació d'anàlisi estadística descriptiva segons característiques i distribució (prova de la normalitat) de les diferents variables: freqüències, valors mitjans, màximes i mínimes, mitjana, rang interquartílic (RQ).

Resultats

Característiques sociodemogràfiques

A la Taula 1 es mostren els resultats referents a les característiques sociodemogràfiques dels practicants de BTT. Es va observar una predominança del gènere masculí (94.4 %) davant del femení (5.6 %), amb el 43.4 % en edats compreses entre 36 i 45 anys, i l'edat mitjana de 43.49 (8.97) anys. Es va identificar un perfil amb un nivell d'estudis elevat (36.4 %, amb estudis universitaris), empleat/a per compte d'altri (57.9 %), amb residència habitual a Catalunya (61.6 %). Quant a la situació familiar, la més comuna va ser la de casat/a o en parella (79.8 %) amb una mitjana de fills menors a casa d'1.00 [0.00-2.00].

Pel que fa al coneixement i sensibilitat ambiental, més del 67.2 % va considerar que la seva pràctica no produïa cap impacte en el medi ambient. D'altra banda, trobem que el 32.9 % va opinar que els esdeveniments de BTT sí que produïen algun tipus d'impacte, amb dos nivells de diferenciació: el 25.6 % va opinar que l'impacte produït era mínim i no havia de tenir-se en compte. D'altra banda, un 7.2 % va mostrar la necessitat de tenir en compte els impactes que podien originar-se de la pràctica. El 27.5 % dels practicants va ser capaç de detectar diverses accions de minimització d'impactes durant l'esdeveniment realitzades per part de l'organització Trotamons Bike Race, amb la gestió de residus com l'acció més valorada entre els practicants, amb un 13.2 %.

Taula 1

Característiques sociodemogràfiques dels practicants de BTT.

Variable	N = 461	Total
Gènere		
Masculí (%)	435	94.4
Femení (%)	26	5.6
Edat		
16-25 (%)	13	2.8
26-35 (%)	61	13.2
36-45 (%)	200	43.4
46-55 (%)	149	32.3
56-65 (%)	34	7.4
>65 (%)	4	0.9
Edat (anys). Mitjana (DE)	461	43.49 (8.97)
Estudis		
Estudis primaris (%)	58	12.6
Estudis secundaris (%)	91	19.7
Batxillerat - FP (%)	144	31.2
Estudis universitaris (%)	118	25.6
Estudis postgrau - màster (%)	44	9.5
Estudis postgrau - doctorat (%)	6	1.3
Ocupació		
Estudiant (%)	12	2.6
Aturat/a (%)	2	0.4
Empleat/a públic/a (%)	84	18.2
Empleat/a per compte d'altri (%)	267	57.9

Nota. Les dades contínues són expressades en mitjana (DE) o mediana (RQ) d'acord amb la seva distribució.

DE = desviació estàndard; RQ = rang interquartilic. (*) Aquests valors es van calcular per a una $n = 151$.

(**) Aquests valors es van calcular per a una $n = 122$.

Taula 1 (Continuació)
Característiques sociodemogràfiques dels practicants de BTT.

Variable	N = 461	Total
Empresari/a - autònom/a (%)	87	18.9
Amo/a de casa (%)	1	0.2
Jubilat/a (%)	7	1.5
D'altres (%)	1	0.2
Lloc de residència		
Aragó (%)	125	27.1
Catalunya (%)	284	61.6
Altres comunitats autònomes (%)	49	10.6
Altres països (%)	3	0.7
Situació familiar		
Solter/a (%)	62	13.4
Casat/a o en parella (%)	368	79.8
Vidu/a (%)	2	0.4
Divorciat/a - separat/a (%)	22	4.8
D'altres (%)	7	1.5
Nombre de fills menors a casa		
Menys d'1 (%)	187	40.7
1 (%)	111	24.1
2 (%)	140	30.4
Més de 2 (%)	22	4.8
Fills < 18 (fills). M _e [RQ]	460	1.00 [0.0-2.0]
Coneixement i sensibilitat ambiental		
Impactes		
Considero que no (%)	310	67.2
Considero que sí (nivell baix) (%)	118	25.6
Considero que sí (a tenir en compte) (%)	33	7.2
Minimització d'impactes (organització)*		
Sí (%)	127	27.5
No (%)	24	5.2
Accions detectades de minimització**		
Gestió de residus (%)	60	13.2
Informació organitzadors (%)	14	3.1
Personal de l'organització (%)	14	3.1
Avituallaments (%)	12	2.6
Senyalització (%)	8	1.8
Selecció de senders (%)	7	1.5
D'altres (%)	7	1.5

Nota. Les dades contínues són expressades en mitjana (DE) o mediana (RQ) d'acord amb la seva distribució.

DE = desviació estàndard; RQ = rang interquartílic. (*) Aquests valors es van calcular per a una $n = 151$.

(**) Aquests valors es van calcular per a una $n = 122$.

Hàbits de pràctica esportiva

A la Taula 2 es mostren les dades obtingudes en l'estudi sobre els hàbits esportius dels practicants de BTT. Entre els principals resultats trobats va destacar el fet que més d'un 95 % dels ciclistes enquestats van afirmar ser practicants habituals d'aquesta especialitat esportiva, amb una experiència mitjana de 8.00 [5.00-15.00] anys de pràctica, entre els quals el 72.9 % va manifestar tenir una antiguitat superior als 5 anys en aquesta especialitat. Així mateix, i amb relació a l'experiència prèvia en la pràctica d'activitats esportives, el 15.2 % dels usuaris va fer una transició del ciclisme de carretera al de BTT. D'aquesta manera, amb referència a les experiències d'activitat física prèvies a la de BTT, la majoria dels usuaris va afirmar haver practicat altres disciplines esportives (74.6 %). Al contrari, el 25.4 % va declarar haver-se iniciat directament en el BTT.

Pel que fa a la vinculació federativa, es va observar un percentatge elevat de persones federades, exactament un 43.6 %, de les quals algunes tenien més d'una llicència federativa; es va detectar un total de quatre federacions

diferents amb llicència per part dels practicants que van participar a l'enquesta. Les federacions eren: la Reial Federació Espanyola de Ciclisme (RFEC), la Federació Catalana de Ciclisme (FCC), la Federació Espanyola d'Esports de Muntanya i Escalada (FEDME) i la Unió Ciclista Internacional (UCI).

D'altra banda, les respostes obtingudes a la pregunta de condició física van revelar que el 61.2 % dels practicants es va considerar en un nivell intermedi, amb una mitjana de 2.87 (0.68) sobre una escala de 5. En aquest sentit, els practicants van registrar una mitjana de 2.00 [2-3] sessions d'entrenaments setmanals vinculats a la pràctica de BTT. El rang d'1-2 entrenaments setmanals representa el 49.7 % i el rang de 3-4 sessions d'entrenament, el 40.3 %.

Entre les modalitats i especialitats esportives més practicades trobem el ciclisme de carretera, la representació més gran, amb un 28 %; cursa de muntanya (TR, *trail running*) en segon lloc, amb un 14.9 %, seguits del fitnes, la natació i el muntanyisme/alpinisme, amb 11.1 %, 9.9 % i 9.8 %, respectivament.

Taula 2

Hàbits esportius dels practicants.

Variable	N = 461	Total
Practicant habitual		
Sí (%)	442	95.9
No (%)	19	4.1
Temps de pràctica		
Menys d'1 any (%)	24	5.2
Més d'1 any (%)	437	94.8
Entre 1-3 anys (%)	62	13.4
Entre 4-5 anys (%)	39	8.5
Més de 5 anys (%)	336	72.9
< 1 any de pràctica (mesos). M _e [RQ]	22	7.00 [4.00- 9.25]
> 1 any de pràctica (anys). M _e [RQ]	439	8.00 [5.00-15.00]
Inici al BTT a través del ciclisme		
Sí (%)	73	15.8
No (%)	388	84.2
Experiència en activitats físiques abans de BTT		
Sí (%)	344	74.6
No (%)	117	25.4
Federat/a		
Sí (%)	201	43.6
No (%)	260	56.4

Nota. Les dades contínues són expressades en mitjana (DE) o mediana (RQ) d'acord amb la seva distribució.

DE = desviació estàndard; RQ = rang interquartílic. (*) Aquests valors es van calcular per a una n = 213.

(**) Aquests valors es van calcular per a una n = 685.

Taula 2 (Continuació)
Hàbits esportius dels practicants.

Variable	N = 461	Total
Tipus de federació*		
Reial Federació Espanyola de Ciclisme (RFEC) (%)	138	29.9
Federació Catalana de Ciclisme (FCC) (%)	39	8.5
Federació Espanyola d'Esports de Muntanya i Escalada (FEDME) (%)	18	3.9
Unió Ciclista Internacional (UCI) (%)	18	3.9
Condicció física	461	
Iniciació (%)	10	2.2
<i>Amateur</i> (%)	105	22.8
Intermedi (%)	282	61.2
Expert (%)	61	13.2
Rendiment (%)	3	0.7
Condicció física (escala Likert 1-5). Mitjana (DT)	461	2.87 (0.68)
Freqüència d'entrenaments de BTT (setmana)		
Menys d'1 (%)	9	2.0
1-2 (%)	229	49.7
3-4 (%)	186	40.3
5-6 (%)	33	7.2
7-8 (%)	3	0.6
Més de 8 (%)	1	0.2
Entrenaments setmanals de BTT (sessions). M _e [RQ]	461	2.00 [2.00-3.00]
Pràctica d'altres modalitats i especialitats esportives**		
Ciclisme (%)	192	28.0
Cursa de muntanya (%)	102	14.9
Fitnes (%)	76	11.1
Natació (%)	68	9.9
Muntanyisme/alpinisme (%)	67	9.8
Esquí (%)	57	8.3
Pàdel (%)	41	6.0
D'altres (%)	82	12.0

Nota. Les dades contínues són expressades en mitjana (DE) o mediana (RQ) d'acord amb la seva distribució.

DE = desviació estàndard; RQ = rang interquartílic. (*) Aquests valors es van calcular per a una $n = 213$.

(**) Aquests valors es van calcular per a una $n = 685$.

Motivacions i preferències de pràctica i participació en esdeveniments

En relació amb les motivacions, es van tenir en compte dues preguntes, valorades sobre una escala d'1 a 5. A la primera, es va puntuar un llistat d'afirmacions que justificava l'afició a la pràctica de BTT. A la segona, es van valorar

les motivacions principals que havien portat el practicant a inscriure's a l'esdeveniment esportiu.

En el desglossament de les respostes obtingudes en totes dues preguntes es va obtenir que les motivacions de pràctica més valorades per part dels practicants van ser: la satisfacció que comporta practicar aquesta especialitat

esportiva, amb una valoració del 4.55 (0.66). En segona posició, es va trobar amb un 4.54 (0.63) la millora de l'estat de salut i forma física. Finalment, en tercera i quarta posició, relacionades amb la salut psicològica, van aparèixer les motivacions de desconnexió i millora de diferents nivells (psico-físico-emocional), amb valors de 4.36 (0.77) i 4.42 (0.71), respectivament (Figura 2).

Quant a les motivacions de participació (Figura 3), va destacar amb un 4.43 (0.72) sobre la resta la motivació de gaudir que es genera en participar en un esdeveniment de BTT, seguit de la millora de la condició física que es produeix durant la competició, amb un 4 (1.02). Finalment, en tercer lloc, es va situar la motivació de superació personal que suposa l'esdeveniment en si mateix.

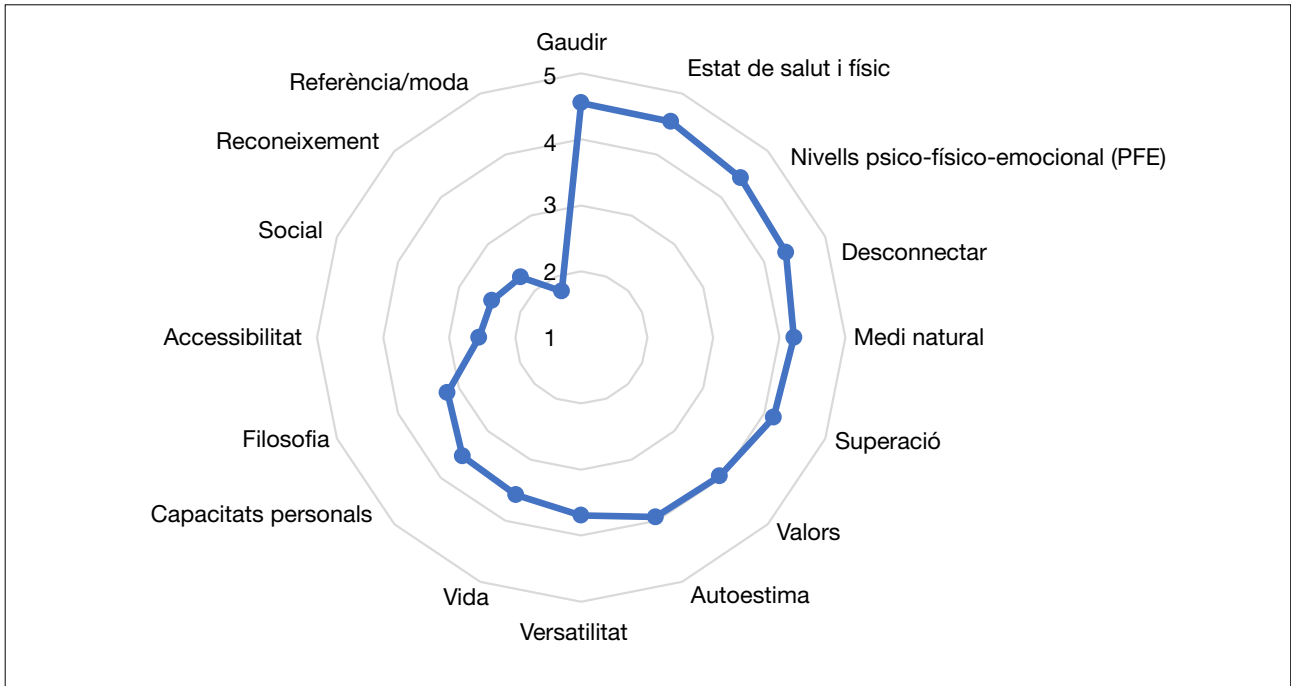

Figura 2
Motivacions de pràctica (escala Likert 1-5).

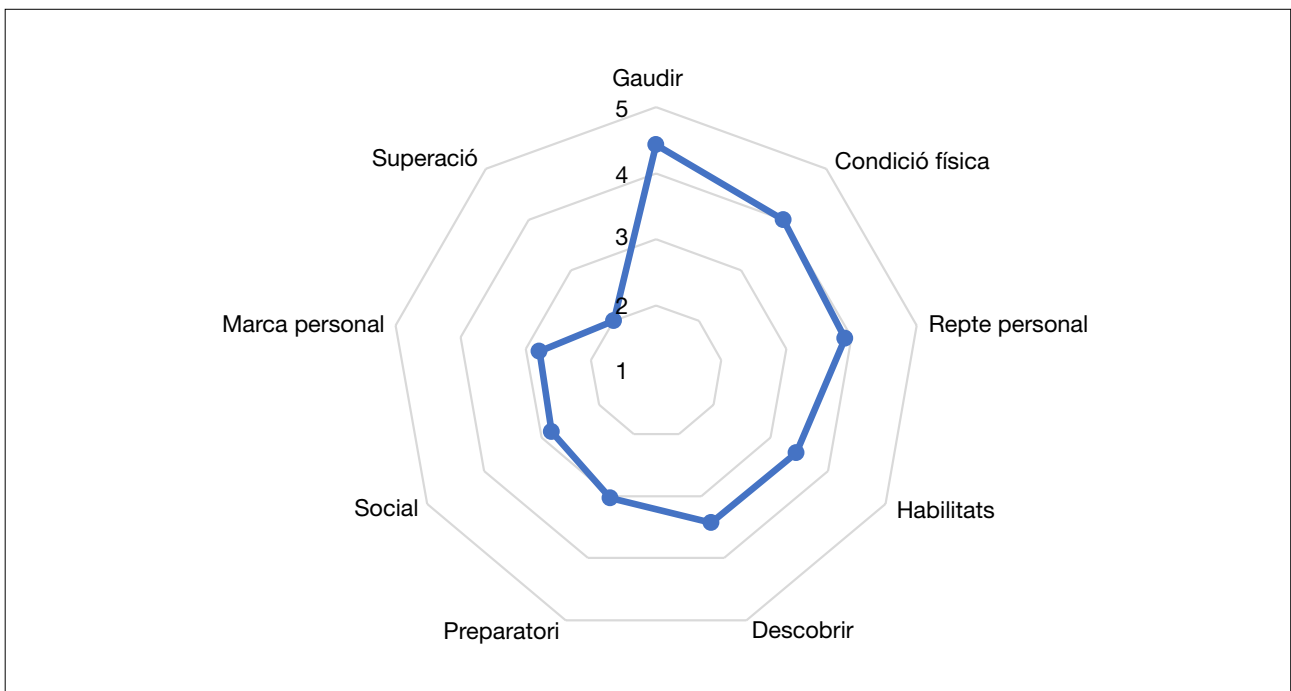

Figura 3
Motivacions de participació (escala Likert 1-5).

Quant a les preferències en el disseny de proves de BTT (Figura 4), els practicants van valorar nou atributs sobre una escala de 4, amb els recursos socials (personal de suport, atenció, etc.) com els atributs que van obtenir més nivell d'importància,

amb un 3.59 (0.51), seguits molt de prop per la logística de l'esdeveniment (aparcaments, transport públic, etc.), amb 3.53 (0.55), i els recursos físics de l'organització (muntatge d'arribada, sortida, avituallaments, etc.), amb 3.51 (0.58).

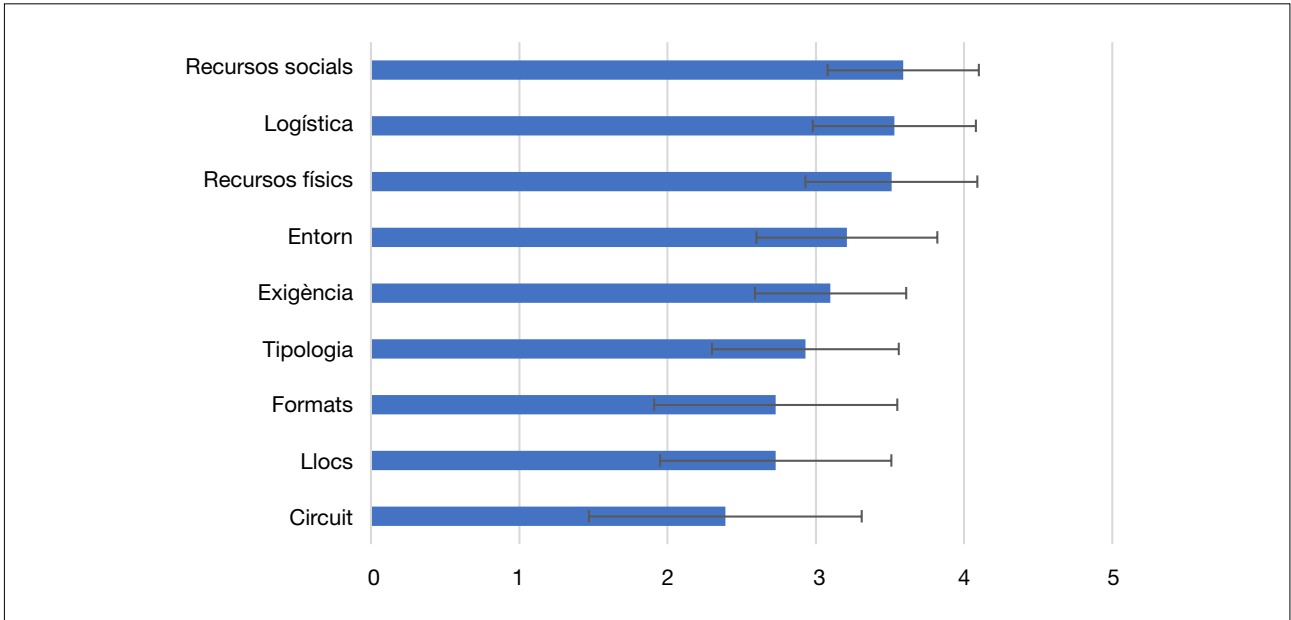

Figura 4
Preferències en el disseny de proves de BTT (escala Likert 1-4).

Finalment, a la Figura 5 es mostra el grau d'importància que els practicants van atorgar als serveis i equipaments en els esdeveniments de BTT. L'atenció al practicant va ser la més valorada, amb un 4.52 (0.63), seguida del recorregut

de la prova, amb 4.37 (0.70). En tercer i quart lloc, es van valorar els avituallaments, amb un 4.31 (0.80), i els accessos i pàrquings, amb 4.28 (0.77).

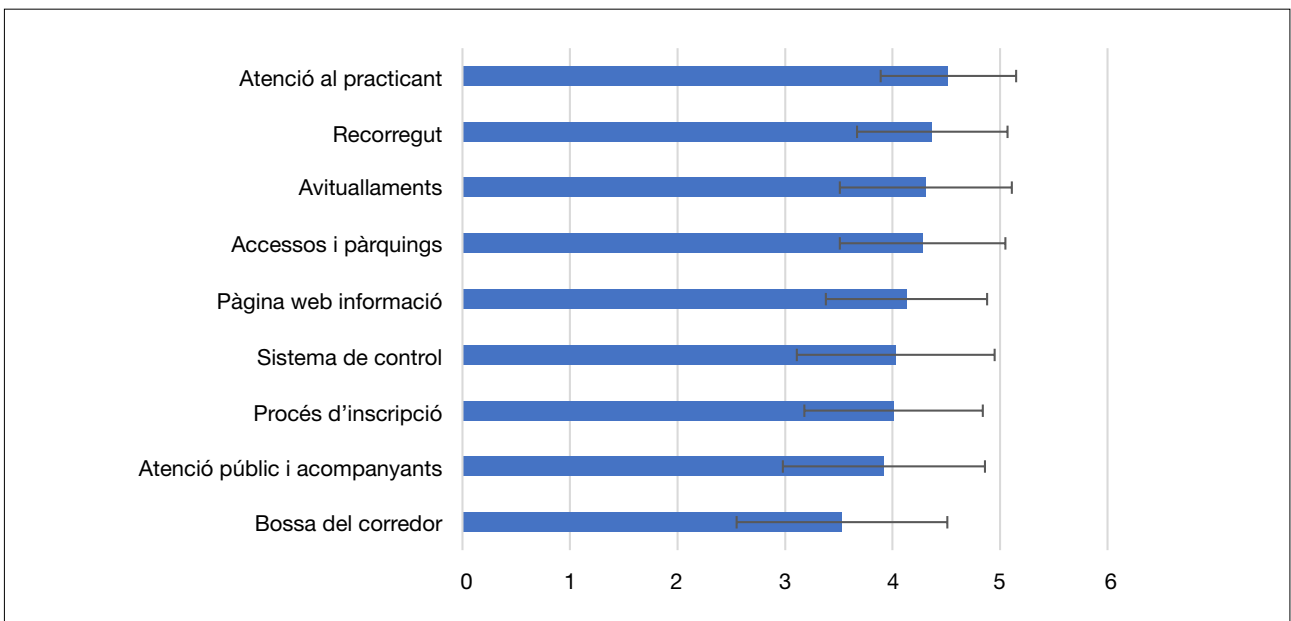

Figura 5
Grau d'importància en serveis i equipaments en esdeveniments de BTT (escala Likert 1-5).

Discussió

Respecte a les característiques sociodemogràfiques, els resultats obtinguts en aquest estudi, en la línia dels estudis previs, com els duts a terme per Cessford (1995), Rejón-Guardia et al. (2020), Roberts et al. (2018) i Seguí-Urbaneja et al. (2020), van presentar un gran predomini del gènere masculí davant del femení, amb una presència clara d'un nivell d'estudis mitjà-alt. Tanmateix, amb relació al rang d'edat, es van trobar diferències respecte als estudis de Cessford (1995) i Rejón-Guardia et al. (2020), aspecte que coincideix amb els estudis de Roberts et al. (2018) i Seguí-Urbaneja et al. (2020).

Quant als hàbits esportius, es van observar coincidències en la freqüència d'entrenament (entre una i dues sessions setmanals) amb els resultats obtinguts per Cessford (1995), Rejón-Guardia et al. (2020) i Seguí-Urbaneja et al. (2020). Tanmateix, respecte a l'antiguitat (més de 5 anys) en la pràctica esportiva, es van tornar a trobar diferències respecte als estudis de Cessford (1995) i Rejón-Guardia et al. (2020), aspecte coincident amb els estudis de Roberts et al. (2018) i Seguí-Urbaneja et al. (2020).

Amb relació al grau de sensibilitat ambiental, amb diferència de l'estudi dut a terme per Farías-Torbidoni et al. (2021) en un esdeveniment de cursa de muntanya, els resultats obtinguts al nostre estudi van mostrar la presència d'un grau de sensibilitat un 20% inferior respecte als corredors de curses de muntanya. Tenint en compte Heer et al. (2003), això podria estar relacionat amb el nivell de formació acadèmica dels participants enquestats. Aquestes dades, en el nostre cas, es van situar un 24.6% per sota dels resultats obtinguts per Farías-Torbidoni et al. (2021).

És necessari assenyalar la similitud dels resultats obtinguts en les motivacions més puntuades per part dels practicants, tant en relació amb la pràctica en si mateixa com amb la participació en esdeveniments de BTT: la satisfacció, la millora de l'estat de la condició física i la salut psicològica. Aquestes coincideixen amb les dues principals motivacions de participació en esdeveniments trobades per Kruger et al. (2016). Les diferències en les motivacions plantejades en els resultats dels estudis de Bordelon i Ferreira (2019) i Getz i McConnell (2011) podrien estar justificades pel caràcter ludicocompetitiu de l'esdeveniment Trotamons Bike Race, arrelat des de fa molts anys a la localitat de Fraga i amb un gran simbolisme entre població local i de la rodalia, en comparació amb els esdeveniments estudiats per part d'aquests autors (grans esdeveniments de BTT).

Finalment, quant als resultats obtinguts en els aspectes més valorats sobre l'organització de l'esdeveniment de Trotamons Bike Race, es pot destacar l'obtenció de la puntuació més alta en aquests tres ítems: atenció al corredor, disseny del recorregut i avituallament, amb la bossa del corredor com la menys valorada. Aquest resultat s'hauria de tenir en compte a l'hora de prioritzar accions i recursos en l'organització d'un esdeveniment de BTT, en els quals se sol destinar una

part important dels recursos econòmics a l'elaboració de la bossa del corredor.

Conclusions i recomanacions

Aquest estudi ha permès establir el perfil del practicant de BTT, amb les característiques següents: majoritàriament de gènere masculí (94.4%); amb una edat mitjana de 43.49 (8.97) anys; nivell d'estudis universitaris (36.4%); assalariat (57.9%); casat o en parella (79.8%); amb més de 5 anys d'antiguitat en la pràctica (72.9%); amb sensibilitat ambiental baixa (67.2%); practicant de més d'una modalitat i especialitat esportiva (74.6%); amb vinculació federativa alta (43.6%); amb una condició física intermèdia (61.2%) i amb una freqüència d'entrenament d'1-2 sessions setmanals (49.7%), amb les següents principals motivacions de pràctica d'aquesta especialitat i participació en esdeveniments de BTT identificades: la satisfacció i la millora de la condició física i la salut psicològica.

A partir dels resultats obtinguts, es posa en evidència la necessitat de generar estratègies de promoció a fi d'incrementar la participació del gènere femení en aquest tipus d'esdeveniments esportius. D'altra banda, tenint en compte els problemes ambientals que produeix la pràctica de BTT i els antecedents amb les guies de bones pràctiques en altres modalitats (curses de muntanya), hi ha dues recomanacions que es deriven dels resultats obtinguts en aquest sentit: un increment en accions que promoguin la millora del coneixement i sensibilitat ambiental des de les organitzacions que promocionen els esdeveniments de BTT (que donin visibilitat a les accions de minimització d'impactes dutes a terme) i més integració de l'estructura que forma aquests esdeveniments (amb millora de la difusió i comunicació dels resultats obtinguts en els estudis de les conseqüències ambientals d'aquesta pràctica).

Finalment, les preferències dels practicants han permès identificar els recursos socials (personal, atenció al practicant, etc.), la logística de l'esdeveniment (accessos, aparcaments, transport públic, etc.) i els recursos físics (avituallaments, muntatges, etc.) com els aspectes més valorats en el disseny d'un esdeveniment de BTT, en els quals caldria fer un esforç més gran en termes de gestió, prioritzant-los davant d'altres com: que l'esdeveniment estigui inclòs en un circuit de curses/marxes, que existeixi una oferta turística associada a l'esdeveniment o la mateixa tipologia de l'esdeveniment de BTT (recreatiu, competitiu, solidari, etc.), amb menys importància entre els practicants.

Limitacions i perspectives de futur

Limitacions. L'obtenció de dades es va dur a terme en un únic esdeveniment de BTT (de caràcter popular), per la qual cosa els resultats no es poden extrapolar a la població en general.

Perspectives de futur. Ampliar els casos d'estudi tenint en compte el nivell de les proves competitives (iniciació, intermedi i rendiment) per caracteritzar el perfil del practicant de BTT a nivell regional.

Agraïments

Els autors agraeixen al grup de Runedia la cessió desinteressada de la base de dades d'esdeveniments de BTT. També s'agraeix la col·laboració i les facilitats de l'equip organitzador de la Trotamons Bike Race, sense la qual no hauria estat possible distribuir el qüestionari, així com la participació de totes les persones que han contestat l'enquesta i que, d'aquesta manera, han col·laborat a identificar el perfil genèric, motivacions i preferències del practicant de BTT.

Referències

- Bordelon, L. A., & Ferreira, S. L. A. (2019). Mountain biking is for (white, wealthy, middle-aged) men: the Cape Epic mountain bike race. *Journal of Sport and Tourism*, 23(1), 41-59. <https://doi.org/10.1080/14775085.2019.1654906>
- Cessford, G. R. (1995). Off-Road Mountain Biking : A profile of participants and their recreation setting and experience preferences. *Science & Research Series*, 93(93), 1-125. <http://www.doc.govt.nz/documents/science-and-technical/sr93e.pdf>
- European Commission. (2018). *Special Eurobarometer 472 Report - Sport and physical activity*. Educ. med. (Ed. impr.) (Vol. 8, 10th December 2018). <https://doi.org/10.2766/483047>
- Evju, M., Hagen, D., Jokerud, M., Olsen, S. L., Selvaag, S. K., & Vistad, O. I. (2021). Effects of mountain biking versus hiking on trails under different environmental conditions. *Journal of Environmental Management*, 278. <https://doi.org/10.1016/j.jenvman.2020.111554>
- Farías-Torbidoni, E.-I., Dorado, V., & Martínez, M. (2021). Medidas de minimización de impactos medioambientales en la organización y celebración de carreras de montaña ¿Qué opinan los participantes? *Pirineos. Revista de Ecología de Montaña*, 176.
- Farías-Torbidoni, E.-I. (2015). Minimització dels impactes mediambientals en els esdeveniments esportius en el medi natural: les marxes de bicicleta tot terreny Minimizació. *Apunts Educació Física y Deportes*, 122, 68-80. [https://doi.org/10.5672/apunts.2014-0983.es.\(2015/4\).122.08](https://doi.org/10.5672/apunts.2014-0983.es.(2015/4).122.08)
- Getz, D., & McConnell, A. (2011). Serious sport tourism and event travel careers. *Journal of Sport Management*, 25(4), 326-338. <https://doi.org/10.1123/jsm.25.4.326>
- Heer, C., Rusterholz, H. P., & Baur, B. (2003). Forest perception and knowledge of hikers and mountain bikers in two different areas in northwestern Switzerland. *Environmental Management*, 31(6), 709-723. <https://doi.org/10.1007/s00267-003-3002-x>
- Inglés, E., Funollet, F., & Olivera, J. (2016). Les activitats físiques en el medi natural. Present i futur. *Apunts Educació Física i Esports*, 124, 49-52. [https://doi.org/10.5672/apunts.2014-0983.cat.\(2016/2\).124.05](https://doi.org/10.5672/apunts.2014-0983.cat.(2016/2).124.05)
- Kruger, M., Hallmann, K., & Saayman, M. (2016). Intention of mountain bikers to return. *South African Journal for Research in Sport, Physical Education and Recreation*, 38(3), 95-111. [https://fis.dshs-koeln.de/portal/en/publications/intention-of-mountain-bikers-to-return\(860b663f-e7ca-498f-ae4d-6e925c6f6d8c\).html](https://fis.dshs-koeln.de/portal/en/publications/intention-of-mountain-bikers-to-return(860b663f-e7ca-498f-ae4d-6e925c6f6d8c).html)
- Luque Gil, A. M. (2011). La regulación territorial de las actividades recreativas en los documentos de planificación ambiental de los parques naturales andaluzes de montaña. *Acciones e Investigaciones Sociales*, 19(19), 47. https://doi.org/10.26754/ojs_ais/ais.200419275
- MECD (2015). *Encuesta de hábitos deportivos en España 2015*. Subdirección General de Estadística y Estudios, Secretaría General Técnica Ministerio de Educación, Cultura y Deporte. <https://www.culturaydeporte.gob.es/dam/jcr:cd14bedb-feb2-49ea-a433-2565a48d5898/encuesta-de-habitos-deportivos-2015-sintesis-de-resultados.pdf>
- Morey, E. R., Buchanan, T., & Waldman, D. M. (2002). Estimating the benefits and costs to mountain bikers of changes in trail characteristics, access fees, and site closures: Choice experiments and benefits transfer. *Journal of Environmental Management*, 64(4), 411-422. <https://doi.org/10.1006/jema.2001.0513>
- Mueller, J. T., Taff, B. D., Wimpey, J., & Graefe, A. (2018). Small-scale race events in natural areas: Participants' attitudes, beliefs, and global perceptions of leave no trace ethics. *Journal of Outdoor Recreation and Tourism*, 23, 8-15. <https://doi.org/10.1016/j.jort.2018.03.001>
- Newsome, D., & Davies, C. (2009). A case study in estimating the area of informal trail development and associated impacts caused by mountain bike activity in John Forrest National Park, Western Australia. *Journal of Ecotourism*, 8(3), 237-253. <https://doi.org/10.1080/14724040802538308>
- Olivera, A., & Olivera, J. (1995). Propuesta de una clasificación taxonómica de las actividades físicas de aventura en la naturaleza. Marco conceptual y análisis de los criterios elegidos. *Apunts Educación Física y Deportes*, 41, 108-123. <http://www.revista-apunts.com/es/hemeroteca?article=1739>
- Pickering, C. M., Rossi, S., & Barros, A. (2011). Assessing the impacts of mountain biking and hiking on subalpine grassland in Australia using an experimental protocol. *Journal of Environmental Management*, 92(12), 3049-3057. <https://doi.org/10.1016/j.jenvman.2011.07.016>
- Rejón-Guardia, F., Alemany-Hormaeche, M., & García-Sastre, M. A. (2020). Ibiza dances to the rhythm of pedals: The motivations of mountain biking tourists competing in sporting events. *Tourism Management Perspectives*, 36, 100750. <https://doi.org/10.1016/j.tmp.2020.100750>
- RFEC. (s. f.). *Real Federación Española de Ciclismo*. Recuperado: 21 de abril de 2020, de <https://rfec.com/index.php/es/smartweb/seccion/seccion/rfec/home>
- Roberts, L., Jones, G., & Brooks, R. (2018). Why do you ride?: A characterization of mountain bikers, their engagement methods, and perceived links to mental health and well-being. *Frontiers in Psychology*, 9(SEP). <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2018.01642>
- Runedia. (2019). *Runedia*. <https://runedia.mundodeportivo.com/>
- Sans, J., & Inglés, E. (2021). Análisis legislativo de las titulaciones técnicas de montaña y escalada en España. *Apunts Educación Física y Deportes*, 143, 52-72. [https://doi.org/10.5672/APUNTS.2014-0983.ES.\(2021/1\).143.07](https://doi.org/10.5672/APUNTS.2014-0983.ES.(2021/1).143.07)
- Santos, A. G. C., de Moraes, K. A., Souza, F. J., Mendes, C. R. dos S., & de Oliveira, V. M. (2016). Análise do Perfil dos Praticantes de Mountain Bike (MTB) da Cidade de Trindade (GO). *Vita et Sanitas*, 10(1), 22-30. <https://doi.org/10.1161/CIRCULATIONAHA.115.018912>
- Seguí-Urbaneja, J., Pedro-Julião, R., Nogueira-Mendes, R., Dorado, V., & Farías-Torbidoni, E. (2020). Impacto de la COVID-19 en la práctica deportiva de personas participantes en eventos deportivos de carrera a pie y ciclismo en España y Portugal. *Retos*, 39, 743-749. <https://doi.org/10.47197/RETOS.V0139.80316>
- Taylor, S. (2010). «Extending the Dream Machine»: Understanding people's participation in mountain biking. *Annals of Leisure Research*, 13(1-2), 259-281. <https://doi.org/10.1080/11745398.2010.9686847>

Conflicte d'interessos: les autories no han comunicat cap conflicte d'interessos.

© Copyright Generalitat de Catalunya (INEFC). Aquest article està disponible a la url <https://www.revista-apunts.com/ca/>. Aquest treball està publicat sota una llicència Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International License. Les imatges o qualsevol altre material de tercers d'aquest article estan incloses a la llicència Creative Commons de l'article, tret que s'indiqui el contrari a la línia de crèdit; si el material no s'inclou sota la llicència Creative Commons, els usuaris hauran d'obtenir el permís del titular de la llicència per reproduir el material. Per veure una còpia d'aquesta llicència, visiteu <https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/deed.ca>